

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 21/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetihó (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Consultorio, s. r. o.**, Na Hrebienku 5433/40, Bratislava, IČO 46 298 827, zastúpeného spoločnosťou LEGAL CARTEL s. r. o., Na Hrebienku 5433/40, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Radoslav Kačur, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 74 Ek 1503/2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia (aj jeho napadnutým uznesením z 26. januára 2021, pozn.). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutého uznesenia a priložených príloh vyplýva nasledovný stav veci:
3. V právnej veci pôvodného navrhovateľa [REDAKOVANÉ] proti fyzickej osobe [REDAKOVANÉ] o zaplatenie 116,18 eur s prísl., vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 18 Ro 1352/2006, okresný súd vydal 25. augusta 2006 platobný rozkaz, ktorým uložil odporkyni zaplatiť navrhovateľovi požadovanú sumu s úrokom z omeškania a trovy konania.
4. Na základe právoplatného platobného rozkazu bolo iniciované exekučné konanie v prospech oprávneného, neskôr došlo k ďalším zmenám oprávnených osôb na základe zmlúv o postúpení pohľadávok a aj k zmenám súdnych exekútorov, ktorí vykonávali exekúciu (sťažovateľ sa stal oprávnenou osobou v roku 2014 a v roku 2017 inicioval aj zmenu súdneho exekútora, ktorej súd vyhovel a vykonaním exekúcie poveril súdneho exekútora [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] ktorý sťažovateľovi 30. júna 2020 doručil „*Upovedomenie o zastavení starej exekúcie, výzva na úhradu trov starej exekúcie*“. Proti upovedomeniu neboli podané námietky a v zmysle výzvy na úhradu trov starej exekúcie boli 30. septembra 2020 uhradené trovy starej exekúcie vo výške 42 eur.
5. Dňa 4. septembra 2020 súdny exekútor oznámil sťažovateľovi, že došlo k ukončeniu exekučného konania. Dňa 30. septembra 2020 sťažovateľ podal na všeobecnom súde opätovný návrh na vykonanie exekúcie, ktorým sa domáhal vymoženia istiny už vo výške 2 100 eur s prísl. vyplývajúcich z platobného rozkazu, ktorým si uplatnil paušálne trovy starej exekúcie vo výške 42 eur (predstavujúce úhradu trov starej exekúcie v exekučnom konaní).
6. Výzvou z 13. októbra 2020 okresný súd vyzval sťažovateľa na opravu väd návrhu v časti trov exekúcie s tým, že je potrebné odstrániť náklady spojené s uplatnením pohľadávky vo výške 42 eur v zmysle § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z. o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ukončení niektorých exekučných konaní“), podľa ktorého okrem náhrady súdneho poplatku za návrh oprávnený nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním.
7. Podaním z 22. októbra 2020 si sťažovateľ uplatnil paušálne trovy starej exekúcie a opravil vady návrhu na vykonanie exekúcie. Okresný súd následne uznesením z 24. novembra 2020 rozhodol, že jeho návrh o vymoženie nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 42 eur zamietol s odôvodnením, že „*tieto nie je možné oprávnenému priznať, nakoľko upovedomenie o zastavení starej exekúcie, ktorým sa stará exekúcia zastaví a oprávnenému sa uloží povinnosť zaplatiť súdnemu exekútorovi paušálne trovy starej exekúcie vo výške 42,- EUR pozostávajúce z paušálnych trov vo výške 35,- EUR a dane z pridanej hodnoty vo výške 7,- EUR je exekučným titulom súdneho exekútora výlučne voči oprávnenému, čo vyplýva aj z ustanovenia § 6 ods. 2 zákona č. 233/2019 Z. z.. Vzhľadom na uvedené je zrejmé, že oprávnený nemôže tento nárok prenášať v novom exekučnom konaní na ťarchu povinného, čo potvrdzuje aj príslušné ustanovenie § 9 ods. 3 zákona č. 233/2019 Z. z., podľa ktorého oprávnený za podanie opätovného návrhu na vykonanie exekúcie (repodaji) nemá, okrem náhrady súdneho poplatku, nárok na náhradu iných trov spojených s jeho podaním.*“.
8. Sťažnosťou z 24. novembra 2020 sťažovateľ žiadal, aby okresný súd zrušil uznesenie okresného súdu vydané vyšším súdnym úradníkom. O jeho sťažnosti rozhodol okresný súd (sudkyňa) uznesením z 26. januára 2021 tak, že ju zamietol podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

9. Okresný súd v napadnutom uznesení poukázal na priebeh exekučného konania vyplývajúci zo spisu a uzavrel, že vyšší súdny úradník riadne zistil skutkový stav veci, urobil z neho správny právny záver a svoje rozhodnutie správne odôvodnil, preto sa sudkyňa s dôvodmi v plnom rozsahu stotožnila. Na zdôraznenie okresný súd uviedol, že dôvodová správa k zákonu o ukončení niektorých exekučných konaní nie je právne záväzným výkladom právnych noriem, ktorý podáva jedine súd. Úmysel zákonodarcu v nej vyjadrený vnímal súd kriticky vzhľadom na jej nekorešpondovanie s normatívnym textom zákona, čo ilustroval aj konkrétnymi príkladmi k § 5, § 6 a § 9 citovaného zákona.

10. K uhradeným trovám *ex lege* ukončenej starej exekúcie okresný súd uviedol, že sťažovateľ ako oprávnený nedisponuje na sumu 42 eur spôsobilým exekučným titulom proti povinnej. Upovedomenie o zastavení starej exekúcie s výzvou na úhradu paušálnych trov je exekučným titulom, oprávňujúcim súdneho exekútora vymáhať ich od oprávneného, avšak povinného nezaväzuje na plnenie ani sa mu nedoručuje. Úhradou paušálnych trov oprávneným súdnemu exekútorovi nedochádza k prechodu práva z exekučného titulu (na oprávneného) ani k prechodu uloženej povinnosti z exekučného titulu (z oprávneného na povinného). Z § 9 ods. 3 tohto zákona bez pochybností vyplýva, že oprávnený okrem náhrady súdneho poplatku za návrh nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním. Uvedené náklady oprávneného nie je podľa tohto ustanovenia možné uplatňovať. Týmto zákonom v podstate došlo k legálnej definícii pojmu „nemajetnosť“, a teda skutkového stavu, pri ktorom dochádza k zastaveniu exekúcie. Svedčí tomu nepochybne zákonná prezumpcia vyplývajúca z § 3 ods. 2 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní. Okresný súd pri rešpektovaní očakávaní oprávneného na vymoženie pohľadávky pripomenul ohraničenie ich trvania a legitímnosť požiadavky zákonodarcu na ohraničenie trvania exekúcie, ako je to aj v § 61n ods. 1 písm. c) a d) Exekučného poriadku. Oprávnený má možnosť opätovne podať návrh na vykonanie exekúcie, náklady s tým vzniknuté však znáša sám bez ohľadu na ich charakter, pretože vo výsledku bol s podaním predchádzajúceho návrhu neúspešný. Okresný súd nepovažoval za legitímne prenášanie nákladov spojených s opakovaným vedením exekúcie z oprávneného na povinného, pokiaľ oprávnený nie je s vedením exekúcie úspešný.

11. K odkazovaným uzneseniam ústavného súdu okresný súd popri poznámke, že rozhodnutia súdov nie sú formálne uznané za prameň práva a pri poukázaní na čl. 2 ods. 3 základných princípov Civilného sporového poriadku uviedol, že išlo o odmietnutie ústavných sťažností ako zjavne neopodstatnených. Ich podstatou bolo namietanie zásahov do práv sťažovateľov upovedomeniami o zastavení starej exekúcie vydanými podľa § 5 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, a nie nárok oprávneného na vymáhanie trov starej exekúcie podľa § 6 tohto zákona. Preto vo všeobecnosti okresný súd považoval za spornú možnosť považovať ich za ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít. Pri absencii bližšieho odôvodnenia ústavným súdom uvedenej vety (o možnosti uplatniť si v rámci „repodania“ návrhu na vykonanie exekúcie aj nárok na náhradu paušálnych trov starej exekúcie, pozn.) je sťažovaná pozícia exekučného súdu pri dôkladnom odôvodnení svojho odklonu. Ústavným súdom naznačená možnosť podľa okresného súdu neimplikuje hneď následok, že k jeho uznaniu dôjde, pretože rozhodnutie o priznaní nároku oprávnenému je ponechané príslušnému súdu.

II. Argumentácia sťažovateľa

12. Proti napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, v ktorej pokračuje v tej istej argumentácii, ako to uviedol už v sťažnosti proti uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom. V konkrétnostiach považuje sťažovateľ:

a) uznesenie za nespravodlivé a nezákonné, pretože okresný súd pri rozhodovaní podľa neho nerešpektoval ústavne konformný výklad § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, zjavne bez oboznámenia sa s dôvodovou správou, takisto ani právny a záväzný názor ústavného súdu vyjadrený v závere viac ako 60 rozhodnutí o tom, že nič nebráni oprávnenému, aby si uplatnil svoje majetkové práva – uhradené paušálne trovy starej exekúcie v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie (ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky);

b) zákonodarca nehovorí o nemožnosti oprávneného pri podaní opätovného návrhu uplatniť si paušálne trovy starej exekúcie. Paušálne trovy starej exekúcie uhradené pred podaním opätovného návrhu nie je možné považovať za trovy spojené s podaním nového návrhu na vykonanie exekúcie, pretože je to v rozpore s § 195 Exekučného poriadku a v rozpore s § 251 CSP. Za trovy exekúcie ich nemožno považovať tiež preto, že nevznikli v konaní samotnom, ale pred jeho začatím. Paušálne trovy starej exekúcie ako pohľadávka súdneho exekútora voči oprávnenému zanikajú úhradou súdnemu exekútorovi, a tým sa transformujú na príslušenstvo pohľadávky oprávneného proti povinnému podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka. Následne je ich hodnotu možné uplatniť v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie ako príslušenstvo pohľadávky vo forme nákladov spojených s jej vymáhaním a § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní to nevylučuje, hoci o príslušenstve pohľadávky nepojednáva;

c) okresný súd zamietnutím návrhu na vykonanie exekúcie na uspokojenie náhrady uhradených paušálnych trov starej exekúcie zasiahol do majetkovej sféry sťažovateľa, čím sa jeho majetok zmenšil, hoci si podľa ustanovení zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a podľa opakovane vyjadreného názoru ústavného súdu tieto mohol uplatniť v opätovnom návrhu na vykonanie exekúcie voči povinnej. Nezákonným rozhodnutím ho okresný súd obral o možnosť uplatniť si nárok na náhradu zaplatených paušálnych trov starej exekúcie, ktorý mu zo zákona patrí. Preto porušil aj označené hmotné práva sťažovateľa.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. K namietanému porušeniu označených práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu:

13. Ešte predtým, ako sa ústavný súd bude zaoberať podstatnou argumentáciou sťažovateľa, považuje za potrebné zdôrazniť, že ho nemožno považovať za ďalšiu „superrevíziu“ inštanciu v systéme justície. Ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) stojí ústavný súd mimo sústavy všeobecných súdov, a preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, s výnimkou ich arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti majúcej za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05,

III. ÚS 344/06). Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti, čo je prejavom doktríny, že všeobecný súd pozná právo („iura novit curia“) a je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

14. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto aplikácia je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, ako aj prípady svojvoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojvôle možno interpretovať ako prípady, keď všeobecný súd urobí záver v inom, než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame, či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

15. Tieto východiská sú podľa názoru ústavného súdu plne aplikovateľné a aktuálne aj vo vzťahu k rozhodovaniu o zamietnutí návrhu sťažovateľa ako oprávneného na vykonanie exekúcie v časti vymoženía nákladov spojených s uplatnením pohľadávky v sume 42 eur pri podaní opätovného návrhu.

16. Predmetom tohto konania je posúdenie ústavnej udržateľnosti napadnutého uznesenia a postupu okresného súdu, ako aj námietok sťažovateľa s tým, či existujú relevantné dôvody na prijatie ústavnej sťažnosti alebo sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

18. Sťažovateľ v petite návrhu uvádza, že k porušeniu označených práv došlo len postupom okresného súdu, z odôvodnenia však vyplýva, že brojí aj proti napadnutému uzneseniu. Výslovne sa však domáha len jeho zrušenia, preto ústavný súd pri viazanosti rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti považoval toto rozhodnutie za predmet ústavnej sťažnosti. Navyše, proti uzneseniu o zamietnutí návrhu vydanému vyšším súdnym úradníkom mal sťažovateľ opravný prostriedok – sťažnosť, ktorú využil a o nej rozhodovala sudkyňa okresného súdu. Toto uznesenie v petite však ani nenapáda.

19. Ústavný súd identifikoval aj nedostatok v náležitostiach plnomocenstva udeleného advokátovi, ktoré bližšie neobsahuje označenie rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu porušovateľa, ktorými boli porušené základné práva a slobody. Zistené formálne nedostatky ústavnej sťažnosti však nemajú vplyv na výsledok jej posúdenia, pretože aj po ich odstránení by ústavný súd dospel k záveru uvedenému nižšie.

20. Podľa názoru sťažovateľa vydal všeobecný súd napadnuté rozhodnutie na podklade svojoľnej interpretácie § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní v rozpore s účelom tohto zákona, zjavne bez poznania dôvodovej správy k tomuto zákonu a pri nerešpektovaní záväzného názoru ústavného súdu.

21. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru opakovane judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

22. Po oboznámení sa s napadnutým uznesením ústavný súd zisťuje, že okresný súd sa adekvátnym spôsobom vysporiadal so všetkými námietkami, ktoré sťažovateľ predniesol v jeho podaniach. Zrozumiteľným spôsobom poukázal na obmedzenia pre prijatie záveru o záväznosti výkladu normatívneho textu obsiahnutého v dôvodovej správe zákona o ukončení niektorých exekučných konaní vo vzťahu k rozhodovacej právomoci všeobecného súdu. Z odôvodnenia vyplýva, že okresný súd sa s dôvodovou správou oboznámil, keď odkazoval na jej konkrétne časti, ktoré porovnával so zákonným znením.

23. Ako ústavný súd uviedol na inom mieste, práca s dôvodovou správou na účely výkladu normatívneho textu má svoje vnútorné aplikačné limity. Spravidla o nej možno uvažovať v prípadoch, ak znenie normatívneho textu pripúšťa viacero výkladových alternatív. Výklad práva podľa dôvodovej správy (tzv. autentický výklad) je iba jedným z možných spôsobov interpretácie právnej normy. V právnej vede neexistuje všeobecne prijatá dohoda, či niektorá z metód výkladu má prioritu. Jednotlivé metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a rozumne odôvodniteľnému vysvetleniu textu právnej normy a jej účelu. Jazykový, systematický, teleologický, historický aj porovnávací výklad má spoločný menovateľ vo formách logickej argumentácie. Prvosledovou metódou výkladu a uplatnenia všeobecne záväzného právneho predpisu v materiálnom právnom štáte je metóda doslovného výkladu. Až tam a vtedy, kde a keď doslovným výkladom nemožno jednoznačne identifikovať subjekt, obsah alebo objekt právnej normy, sa v materiálnom právnom štáte možno odkloniť od doslovného výkladu a nejasnosť právnej úpravy odstraňovať prostredníctvom inej metódy výkladu.“ (Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. Bratislava : C. H. Beck, 2015. s. 131 a 133).

24. Ústavný súd považuje v tejto súvislosti za potrebné zdôrazniť, že z ústavno-právneho hľadiska, odrážajúceho požiadavky základného práva na súdnu ochranu, môžu v určitých prípadoch popri sebe obstáť dokonca aj dve rozhodnutia všeobecného súdu vyhodnocujúce parciálnu procesnú otázku v obdobných skutkových okolnostiach úplne odlišne. Inými slovami, ľudsko-právna korektnosť rozhodnutia všeobecného súdu nemusí byť v každom prípade identifikovaná výlučne s jediným do úvahy prichádzajúcim riešením. Priestor pre uplatnenie tohto názoru nadobúda osobitú

šírku práve pri rozhodovaní otázok, ktoré meritórny spor skôr procesne dopĺňajú (napr. trovy konania), než by tvorili jeho materiálnu súčasť (II. ÚS 122/2020).

25. Na sťažovateľovu podstatnú argumentáciu o trovách starej exekúcie ako príslušenstve pohľadávky okresný súd uviedol relevantné argumenty o nedostatku exekučného titulu voči povinnej na zaplatenie trov starej exekúcie. Poukázal tiež na širšie okolnosti obmedzenia trvania očakávania sťažovateľa na vymoženie pohľadávky v dôsledku zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, ako aj na nemožnosť prenášania nákladov (neúspešného) sťažovateľa zo starej skončenej exekúcie na povinnú v opätovnej exekúcii. Ústavný súd takéto odôvodnenie nehodnotí ako svojvoľné, pretože úvahy okresného súdu sú rozumným postupom vyvoditeľné zo skutkových okolností prípadu a sú s ním dostatočne previazané.

26. Hoci rozhodnutie okresného súdu a jeho odôvodnenie vyznieva v neprospech právneho názoru predkladaného sťažovateľom, nemožno ani jeho úvahám uprieť určitý racionálny základ. Ústavný súd však nevidí na tomto mieste priestor pre vstup do úvah o správnosti či opodstatnenosti výkladových alternatív v zmysle požiadavky sťažovateľa, ak okresným súdom zvolený výklad nie je arbitrárny, nevedie k absurdným dôsledkom a je dostatočne odôvodnený.

27. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že okresný súd nerešpektoval názory ústavného súdu, že „*nič nebráni podať opätovne návrhy na vykonanie týchto exekúcií podľa § 9 zákona č. 233/2019 Z. z., v rámci ktorých si môže uplatniť aj náhradu paušálnych trov starej exekúcie ako náklad spojený s uplatnením pohľadávky*“, tento názor podľa ústavného súdu nemá žiaden ústavnoprávne relevantný význam pre posudzovanie tejto veci.

28. V spomínaných rozhodnutiach nešlo o vyslovenie ústavnoprávne významného právneho názoru, keďže tento sa netýkal podstaty rozhodovania ústavného súdu pri posudzovaní skôr podaných ústavných sťažností (ratio decidendi), ale budúceho možného návrhového uplatnenia náhrady paušálnych trov starej exekúcie. Citovanú formuláciu je preto potrebné vnímať len ako deklaráciu procesnej legitímácie sťažovateľa spojenej s možnosťou podania opätovného návrhu na vykonanie exekúcie (teda načrtnutia popísanej možnosti), nie však odobrením dôvodnosti predmetnej náhrady, teda legitímácie vecnej. Tá môže byť, samozrejme, posúdená až v konaní, v ktorom k posudzovaniu uplatneného nároku dôjde, nie vopred a hypoteticky (obdobne IV. ÚS 512/2021).

29. Vo výsledku ústavný súd tak nezistil, že by súdna ochrana poskytnutá okresným súdom sťažovateľovi vykazovala nedostatky dosahujúce intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Okresný súd zrozumiteľne a bez zjavných logických protirečení vysvetlil dôvody, pre ktoré sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nevyhoveli a túto zamietol. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom.

30. Z ústavnoprávneho hľadiska niet v tomto prípade žiadneho dôvodu na spochybňovanie alebo prehodnocovanie záverov všeobecného súdu. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi postupom okresného súdu, ktorý vyústil do napadnutého uznesenia a obsahom uvedených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru

o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok a práva na ochranu majetku:

31. Sťažovateľ porušenie označených hmotných práv (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu) argumentačne odvíjal z prevažnej časti od namietaného porušenia jej práv procesnej povahy. Tvrdil, že došlo k nezákonnému zásahu do jeho majetkovej sféry a k zmenšeniu majetku v dôsledku odobratia možnosti uplatniť si nárok na náhradu zaplatených paušálnych trov starej exekúcie, ktorý mu podľa zákona a judikatúry ústavného súdu patrí. Samostatnú argumentáciu však bližšie nerozvinul.

32. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa, nevyhnutným predpokladom porušenia jeho hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu jeho procesných práv. Keďže ústavný súd vylúčil možnosť porušenia označených procesných práv napadnutým rozhodnutím a postupom okresného súdu, rovnako dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich označených hmotných práv. Okresný súd sťažovateľa neobral o možnosť uplatniť si dotknutý nárok na súde, o čom svedčí skutočnosť, že o jej podanom opätovnom návrhu rozhodoval.

33. Ústavný súd vykladá a aplikuje čl. 20 ústavy tak, aby jeho výklad a aplikácia boli v súlade s čl. 1 dodatkového protokolu (PL. ÚS 17/00) i s jeho výkladom a aplikáciou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Preto posudzuje námietky sťažovateľa týkajúce sa porušenia práv podľa čl. 1 dodatkového protokolu, čl. 20 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny spoločne, čo mu umožňuje i to, že sťažovateľ namietal porušenie svojich práv podľa týchto článkov rovnakým skutkovým stavom.

34. V okolnostiach veci sa sťažovateľ domáha ochrany vlastníckeho práva v jeho prvej chránenej zložke ako vlastníckeho práva ku konkrétnej veci alebo právu, špecificky v zmarení z tejto zložky vyplývajúceho odvodeného práva, resp. legitímneho očakávania nadobudnúť majetok. Z judikatúry ESLP vyplýva, že dôležitým obmedzením ochrany vlastníctva je požiadavka, aby majetok existoval. Z čl. 1 prvého dodatkového protokolu nevyplýva právo nadobúdať majetok. Pojem majetok sa môže vzťahovať na „skutočný majetok“ a na „majetkové hodnoty“ vrátane pohľadávok, na ktorých základe sťažovateľ môže prinajmenšom tvrdiť svoje „legitímne očakávanie“ skutočného užívania práva vlastníť majetok.

35. Budúce právo môže byť považované za majetok, pokiaľ už bolo nadobudnuté alebo ak je predmetom pohľadávky, ktorá je určitá. Ochrana poskytovaná čl. 1 dodatkového protokolu sa za istých okolností môže vzťahovať aj na „legitímne očakávanie“, ktorého predmetom je nadobudnutie majetkovej hodnoty. V prípade, že majetkový záujem má charakter pohľadávky, možno predpokladať, že dotknutá osoba má „legitímny záujem“, pokiaľ má tento záujem dostatočný základ vo vnútroštátnom práve, napr. ak je potvrdený ustálenou judikatúrou súdov (Kopecký proti Slovensku, rozsudok z 28. 9. 2004, č. 44912/98, § 52). O existencii „legitímneho očakávania“ však nie je možné hovoriť, ak panujú rozpory o tom, ako má byť vnútroštátne právo vykladané a uplatňované, a ak vnútroštátne súdy definitívne odmietli argumenty predložené v tomto ohľade sťažovateľom (Glaser proti Českej republike, rozsudok zo 14. 2. 2008,

č. 55179/00, § 50 – § 52, Anheuser-Busch Inc. proti Portugalsku, rozsudok z 11. 1. 2007, č. 73049/01, § 63 – § 65). Preto je dôležité odpovedať na otázku, či sa za daných okolností sťažovateľ stal nositeľom opodstatneného záujmu chráneného čl. 1 dodatkového protokolu.

36. Pokiaľ ide o základ nároku na paušálne trovy starej exekúcie podľa § 6 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní patriaceho súdnemu exekútorovi po zastavení exekúcie, ústavný súd uvádza, že v zmysle jeho judikatúry by mohlo ísť o majetok požívajúci ochranu podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu (m. m. II. ÚS 31/04), hoci na rozdiel od odkazovanej veci k jeho nadobudnutiu môže dôjsť tomto prípade aj bez rozhodnutia všeobecného súdu, len na základe upovedomenia samotného súdneho exekútora o zastavení starej exekúcie podľa § 5 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní.

37. Naproti tomu oprávnený, ako subjekt podľa tohto zákona znášajúci prípadné súdnym exekútorom uplatnené trovy starej exekúcie, v tom istom zákone nemá obdobným spôsobom zakotvený nárok na náhradu trov starej exekúcie proti povinnému, ak sa rozhodne podať opätovný návrh na vykonanie exekúcie a uplatniť si ich. V § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní je však uvedené pravidlo, že okrem náhrady súdneho poplatku za (opätovný) návrh oprávnený nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním. Z formulácie tohto ustanovenia je možné vyvodiť, že zákonodarca si je vedomý toho, že oprávnenému môžu vzniknúť trovy spojené s podaním opätovného návrhu, rozhodol sa však obmedziť trovy oprávneného uspokojované v novej exekúcii na jedinú ich zložku, a to iba zaplatený súdny poplatok.

38. Napriek tomu ústavný súd pripúšťa, že vo vzťahu k ďalším nákladom súvisiacim s ukončením predošlej exekúcie môžu vzniknúť aplikačné či výkladové otázky, na ktoré musí odpovedať exekučný súd. Z textu § 9 ods. 3 zákona o ukončení niektorých exekučných konaní použitím výkladu *a contrario* sa iste dá právne uvažovať o uplatňovaní trov starej exekúcie aj spôsobom naznačeným sťažovateľom, ktorý vyplýva z hmotného práva a spomína ho aj v dôvodová správa. V nej zákonodarca však len poukázal na možné hmotnoprávne riešenie, ktoré nepovažoval za potrebné zakotviť do záväzného textu zákona.

39. Uhradením paušálnych trov starej exekúcie súdnemu exekútorovi sťažovateľ splnil povinnosť vyplývajúcu zo zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a z upovedomenia o zastavení starej exekúcie. Či sa tým peňažná hodnota transformovala do príslušenstva pôvodne vymáhanej pohľadávky a stala sa samostatným právom, ktoré by mohla vykonávať, však bolo podľa názoru ústavného súdu otázkou výkladu jednoduchého práva patriacou okresnému súdu. Okresný súd ako orgán s právomocou túto otázku autoritatívne posúdil tak, že opakovane neprijal takýto výklad (vyplýva to aj z ďalších ústavných sťažností sťažovateľa, pozn.). Išlo pritom o novú právnu otázku vzniknutú v súvislosti prijatím zákona o ukončení niektorých exekučných konaní, ktorý nadobudol účinnosť v januári 2020.

40. Ústavný súd v súlade s pravidlami uplatňovania svojej právomoci považuje za vhodné, aby takéto otázky primárne riešil a vyvodzoval z nich ďalšie procesné následky samotný okresný súd v podobe vydania poverenia na vykonanie exekúcie alebo zamietnutia návrhu na vykonanie exekúcie. Ak ústavný súd nezistil zo strany okresného súdu v napadnutom rozhodnutí arbitrárnosť, musí vychádzať zo záveru, že zákonný nárok na náhradu paušálnych trov starej exekúcie voči povinnej v exekučnom konaní začatom na základe opätovného návrhu sťažovateľ nemá.

Totožná právná otázka bola predmetom rozhodovania ústavného súdu aj vo veciach vedených pod sp. zn. III. ÚS 557/2021 a IV. ÚS 512/2021.

41. Všeobecné pravidlo pre rozlíšenie, kedy je pohľadávka dostatočne určitá a kedy je skôr v polohe nádeje, je, že pokiaľ bolo určité majetkové právo priznané právoplatným rozhodnutím vnútroštátneho orgánu, ktoré je vykonateľné, potom ide o „majetok“ v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu (Kmec, J., Kosar, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 1261). V okolnostiach prípadu je situácia špecifická tiež tým, že ide o exekučné konanie, v ktorom sa má posúdiť priznanie majetkového práva. Vyhovenie zamietnutej časti návrhu sťažovateľa by znamenalo poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie aj na uplatňovanú sumu 42 eur. Poverenie však nie je „klasickým“ súdnym rozhodnutím, ale ide o individuálny právno-aplikačný akt adresovaný súdnemu exekútorovi, ktorý nemá priame právne účinky voči osobe povinného, nie je rozhodnutím vo veci samej a nezakladá prekážku res iudicata (Števček, M., Kotrecová, A., Tomašovič, M., Molnár, P. a kol. Exekučný poriadok. Komentár. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2018, s. 275). Preto podľa názoru ústavného súdu nie je vhodné, aby sa spomenuté pravidlo malo zodpovedajúco vzťahovať aj na takéto rozhodnutie exekučného súdu, ktorým sa potvrdzuje zákonnosť vedenia exekúcie a ktoré môže byť v ďalšom priebehu exekúcie prehodnotené. Určujúcim pre potreby súdnej praxe by v tejto súvislosti mohli byť skôr uznesenia exekučného súdu o zamietnutí návrhu na vykonanie exekúcie alebo o zastavení exekúcie, z ktorých môže tiež vyplývať spôsob posudzovania uplatnených súm predstavujúcich pôvodne trovy starej exekúcie.

42. Sťažovateľ neuviedol, že by zo strany okresného súdu došlo v iných prípadoch tvoriacich ustálenú prax k prijatiu takého výkladu, v zmysle ktorého by priznával náhradu tejto sumy pôvodných trov starej exekúcie voči povinným po podaní opätovného návrhu (napríklad ako príslušenstvo podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka), teda že by poveroval súdnych exekútorov na vykonanie exekúcie. Skôr naopak, sám sťažovateľ naznačuje prax okresného súdu založenú na výklade v neprospech tohto záveru. Ani už spomenutá judikatúra ústavného súdu nesvedčí o tom, či v skutočnosti okresný súd opätovné návrhy na vykonanie exekúcie, obsahujúce sumy pôvodne predstavujúce trovy starej exekúcie, vybavuje poverením súdneho exekútora na vykonanie exekúcie, prípadne, že takýto spôsob rozhodovania okresného súdu by považoval za správny alebo ústavne súladný.

43. V súhrne z uvedeného tak nevyplýva, že by nádej sťažovateľa na získanie majetkového práva dosahovala takú úroveň, že by mala byť premietnutá do reálneho priznania, resp. vymoženia uplatnenej sumy. Jeho záujem majetkovej povahy s povahou pohľadávky podľa ústavného súdu nemá dostatočný právny základ pre to, aby ho bolo možné považovať za „legitímne očakávanie“.

44. Hoci právna úprava zákona o ukončení niektorých exekučných konaní a Občianskeho zákonníka nevyklučuje uplatnenie sťažovateľovho majetkového práva, resp. ho umožňuje, rozhodujúcu úlohu pri riešení tejto otázky zohráva podľa názoru ústavného súdu aplikačná prax.

45. Verejne dostupná rozhodovacia prax exekučného súdu, ako aj napadnuté rozhodnutie sú založené na výklade, ktorým uspokojenie náhrady uhradených paušálnych trov starej exekúcie neuznáva a striktno vyčleňuje oprávneným zaplatené trovy starej exekúcie z vymáhania v exekúcii vedenej na základe opätovného návrhu. Ústavný súd za takéhoto stavu preto uzatvára, že sťažovateľ

v prerokovanej veci sa v nádeji na vymożenie náhrady trov starej exekúcie nestal nositeľom „legitímneho očakávania“ hodného ochrany podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

46. Ústavný súd preto dospel pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti k záveru, že medzi napadnutým uznesením okresného súdu a obsahom uvedených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol tiež ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu